

■ ■ ■ månadens epiztel

Epizteln ger i detta nummer en uppdatering kring bekämpningen av *Salmonella mbandaka* som spridits

med infekterat foder, och rapporterar om det första fallet av pandemisk influensa A (H1N1) hos gris i Sverige. Texten är sammanställd av Karin Sannerud på Jordbruksverket.

SALMONELLA MBANDAKA

I förra numret av veterinärtidningen handlade Epizteln om utbrottet av *Salmonella mbandaka* som orsakats av smittat foder. Här ges en kort uppdatering av läget.

I mitten av april väcktes misstanken om att foder som smittats med *Salmonella mbandaka* hade gått ut från en foderfabrik i Uppsala. I den smittspårning som följde provtogs drygt 150 besättningar, i huvudsak nöter. Innan provtagningen genomfördes skulle djuren ha fått annat foder i minst sex dagar. Återtag av smittat foder skulle ombesörjas av foderleverantören, och silon/foderfickan skulle göras ren innan ny leverans av foder.

Smittspårningen är nu avslutad. Tio nötbесättningar har konstaterats smittade med *Salmonella mbandaka*. I ytterligare en besättning har *Salmonella typhimurium* påvisats. De smittade besättningarna är spärrade, vilket bland annat innebär restriktioner avseende livdjursförflyttningar, slakt och gödselhantering. Däremot finns inga restriktioner för leverans av mjölk till mejeri eftersom mjölken pastöriseras innan den når konsumenten. Alla fall av *Salmonella mbandaka* i det här utbrottet handläggs centralt på Jordbruksverket.

De åtgärder som vidtas i spärrade besättningar är anpassade efter den riskbedömning som gjorts vid SVA, där risken för att få en cirkulation av *Salmonella mbandaka* bedöms som sannolikt lägre än för mer vanligt förekommande serotyper såsom *S dublin* och *S typhimurium*.

Smittade besättningar har senast inom en vecka fått besök av en utredande veterinär som tillsammans med djurhållaren gjort en genomgång av skötselrutiner och flöden på gården enligt en speciellt framtagen checklista. Syftet är att uppmärksamma och genom enkla åtgärder motverka de mest uppenbara riskerna för smittspridning, och se till att en grundläggande hygiennivå upprätthålls. Utredande veterinär ska också fånga upp praktiska problem som uppstår till följd av spärren, t ex kopplat till gödselhantering och planerad livdjursförmedling.

En månad efter den första provtagningsomgången planeras för uppföljande provtagning i de spärrade besättningarna. Hittills har uppföljande provtagning genomförts i fyra av de spärrade besättningarna, men i skrivande stund är resultaten inte klara. Efter två negativa provtagningar med en månads mellanrum hävs spärren utan ytterligare krav på sanering utöver det som

■ ■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

FOTO: MARKUS TIBURZI

Pandemisk influensa A (H1N1) har påvisats för första gången hos gris i Sverige. Smittan konstaterades i en smågrisproducerande besättning i Skåne.

redan gjorts. I besättningar där smitta fortfarande kan påvisas i den uppföljande analysen kan mer ingående bekämpnings- och saneringsåtgärder behövas.

För att koordinera arbetet med provtagningen och för att tillhandahålla utredande veterinärer till smittade besättningar upprättade Jordbruksverket och Distriktsveterinärerna en operativ ledningscentral i Fjärdhundra. I och med att

smittspårningsarbetet nu är avslutat har även ledningscentralen avslutat sin verksamhet.

PANDEMISK INFLUENSA A

Pandemisk influensa A (H1N1) 2009 även kallad svininfluensa har påvisats för första gången hos gris i Sverige. Smittan konstaterades i en smågrisproducerande besättning i Skåne i mitten av maj 2013. Kliniska symtom i besättningen hade pågått sedan månadsskiftet april–maj med hosta och påverkat allmäntillstånd bland tillväxtgrisar, nio till tio veckor gamla. Djurhälsoveterinären skickade tre av grisarna till obduktion i Kristianstad och man kunde påvisa viruset genom PCR-analys på ett laboratorium i Danmark. Grisarna var samtidigt infekterade med *Mycoplasma hyopneumoniae*.

Pandemisk influensa A (H1N1) 2009 är anmälningspliktig enligt K4, Statens jordbruksverks föreskrifter om anmälningspliktiga djursjukdomar och smittämnen (SJVFS 2012:24), men föranleder inga åtgärder från Jordbruksverket i den drabbade besättningen. Under tiden grisarna visade kliniska symtom och en vecka efter att gruppen blev symtomfri levererades inga grisar från den drabbade avdelningen enligt Grishälsovårdens regler. Symtomen varade i ca två veckor.

Sedan pandemisk influensa A-utbrottet 2009 bland människor har Sverige haft förstärkt klinisk övervakning i grisbesättningar och ca tio besättningar per år har provtagits med negativt resultat för den här typen av influensa.

Pandemisk influensa A (H1N1) 2009 har tidigare påvisats hos gris i flertalet europeiska länder, bland annat i samtliga våra grannländer i Norden. ■

noterat

Skarpare hygienkrav i svensk djurhållning

■ För att minska risken för smittspridning mellan djur och mellan djur och människor har Jordbruksverket arbetat fram nya hygienregler, meddelade verket den 27 maj.

De nya reglerna består av fyra delar. För det första ska veterinärkliniker upprätta hygienplaner, för att förebygga uppkomsten och spridningen av vårdrelaterade infektioner. Dessa regler börjar gälla den

1 april 2014. För det andra införs hygienregler för besöksverksamheter med djur. De berör t ex lantbruk som tar emot besöksgrupper, ridskolor, 4H-gårdar och ett flertal andra verksamheter där besökare erbjuds möjlighet till direkt kontakt med djur. Här ska reglerna börja gälla den 1 december 2013.

För det tredje blir det nya regler för hund-, häst- och kattägare som har ett djur som fått en infektion med MRSA och MRSP. Även den behandlande veterinären berörs. Det handlar t ex om att djuret ska hållas kontaktisolerat tills infektionen avläkt och att djurägare är skyldiga att informera om smittan till den som måste

hantera det smittade djuret. Veterinären ska rapportera dessa fall till länsstyrelsen och reglerna börjar gälla den 1 september 2013. Slutligen införs tydligare allmänna hygienregler för alla djurhållare, också från den 1 september 2013. Det ska bland annat finnas möjlighet för den som vistas på en djuranläggning att tvätta händerna med varmt vatten och flytande tvål. ■

Skriv gärna insändare och debattinlägg till Svensk Veterinärtidning, men skriv inte för långt – max 6 000 tecken inkl blankslag.